

KUNST&DEMENTIE

OP WEG MET APPELZHEIMER

INLEIDING

- o WAT?
- o APZ = combinatie van Alzheimer & Appel
- o APZ = project waarbij PMD zich via abstracte kunstbeleving kunnen uiten
- o WIE?
- o Banaba Ouderencoaching Thomas More
- o WZC De Wending 2 – Zorggroep Orion
- o Vijftal bewoners met matige tot ernstige dementie

---

o WAAROM?

- o In het kader van Planetree visie:
- o => vraaggestuurde en mensgerichte zorg centraal
- o Doel:
- o => via kunstbeleving uitdrukken wat op een verbale manier niet gezegd kan worden
- o => PMD beter kunnen begrijpen
- o => via de taal van de kunst hun belemmeringen emoties en angsten bespreekbaar maken

---

---

o HOE & WANNEER?

- o 1 tot 2 keer per maand, deelname aan workshops
- o Vooral schilder - en giettechnieken
- o Ongeveer anderhalf uur
- o Groepjes van 4 à 5 deelnemers
- o Rol van de begeleiders:

- o= ondersteunend, niet sturend !!!
- o= participerend (doel en niet als middel)
- o= 1/1 begeleider (aandacht voor iedereen)

o

---

o Houding van de begeleiders:

- Hoe ervoor zorgen dat PMD erbij horen?
- Hoe ziet de wereld eruit als PMD nog niet afgeschreven zijn?
- In verbinding met PMD
- Niet enkel zorg verlenen vanuit de zorgverlener maar vanuit de PMD zelf
- PMD als "autonome burgers" en niet als voorwerp van zorg
- Regie is er maar beperkt / coping

VOORSTELLING VAN HET PROJECT

o VOORBEREIDING: oktober - december 2017

o Samenstelling van de ondersteunende(stuur)groep:

- o=> kinesiste
- o=> kunstenaars
- o=> ergotherapeute
- o=> mezelf

o Projectopbouw vanuit de PMD

- o=> zelf kiezen wanneer deelnemen
- o=> zelf kiezen wat en hoelang
- o=> actief meewerken / niet ondergaan

---

o DOELGROEP

- o Project moet gedragen worden door de doelgroep
- o Niet het eindproduct maar proces van creëren is van belang

o KUNSTVORM & STIJL

- o Abstracte kunst
- o “Karel Appel” als bron van inspiratie

---

o ABSTRACT:

- o Figuratief werken ligt moeilijker omwille van het stadium van de ziekte
- o Aanbieden van abstracte kunst versterkt de verbeeldingskracht
- o De creativiteit van de bewoners wordt extra gestimuleerd bij gebrek aan een opgelegd thema

---

---

o KAREL APPEL (A'dam 25 april 1921- Zurich 3 mei 2006)

- o “Abstract expressionisme”
- o Inspiratie: manier waarop mensen met een verstandelijke handicap tekenen en schilderen
- o Revolutionair
- o Onderwerpen: vriendelijke, fantasierijke wezens heel eenvoudig weergegeven. “ DAT KAN IK OOK”
- o K. Appel: uitgelezen uithangbord voor actieve kunstbeleving door PMD

---

o MATERIAALKEUZE & TECHNIEKEN

- o Lieve Flour deelt expertise en ervaring als kunstenaar
- o Ann Ilsbrouckx ervaringsdeskundige aan de academie
  - => experimenteren met oa giettechnieken, acrylverf...
  - => ter voorbereiding van de workshops

---

o WORKSHOPS: januari 2018 - ....

- o Reminiscentie:
  - => deelname stimuleert herinneringen
  - => door verhalen te vertellen over vroeger en het oproepen van prettige herinneringen voelt men zich goed, krijgt men meer zelfvertrouwen en eigenwaarde
  - => "Ze vinden het leuk, anders blijven ze niet"
C. Steemans, ergotherapeute
A. Ilsbrouckx, kinesiste

---

o Sociaal artistieke praktijken:

- => middels kunstactiviteiten wordt onderzocht of communicatie mogelijk is
- => Niet de bedoeling om de levenskwaliteit van de bewoners te meten voor, tijdens of na de workshops
- => Wel aangaan van een proces met de deelnemers
- => Hierdoor kunnen ze alles even loslaten en dmv de activiteiten zichzelf zijn

---

---

o Methode:

- => foto's en uitspraken van de deelnemers
- => beschrijvende observatie van het gedrag
- => selectieve waarnemingen dus: bespreken met het team, aanvullen, wijzigen...
- => uitspraken worden omgezet in dichtvorm
- => dichten ook een kunstvorm
- => een vorm om gevoelsmatige respons op te roepen bij de lezer / toeschouwer
- => de gedichten drukken uit wat de deelnemers hebben meegemaakt, wat hun passies zijn en wat ze gerealiseerd hebben

---

POËZIE=

o DE DUIDELIJKE UITDRUKKING VAN ONDUIDELIJKE GEVOELENS

o W.H. AUDEN

DAG VAN DE ZORG & DOE DE WARANDE

o Doel:

- => APZ voorstellen aan het publiek / pers
- => Tentoonstellen van een gezamenlijk gietwerk
- => Interesse wekken ivm De Warande
- => Criteria Doe De Warande:
  - o Integratie kwetsbare groepen (PMD) bevorderen
  - o Door tentoonstellen van werken extramuraal
  - o bereiken van nieuwe deelnemersgroepen om het project te implementeren (Cado, LDC, WZC...)
  - o Turnhouts cultureel project (uit de regio)

CONCLUSIE

- Streven naar "inclusie"
  - => een maatschappij waarin PMD een waardige plaats innemen en zo lang mogelijk kunnen participeren
  - => luisteren naar wie niet meer de juiste woorden kan vinden
  - => context aanbieden waarbij PMD in hun kracht gezet worden
  - => oog voor wat nog wel kan: empowerment
  - => taboe dat rust op dementie doorbreken door tentoonstellen van het werk van volwaardige burgers in een volwaardig kunsthuis – De Warande en niet vb in een WZC waar de nadruk nog steeds ligt op zorg

---

- *Ik zie je, en toch... zie ik je niet*
- *Ik hoor je, maar altijd versta ik het niet*
- *De woorden... ik ben ze vergeten*
- *Maar toch voel ik je liefde*
- *Gevoel gaat nooit weg*
